Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

BAROMETR EUROPEJSKIEGO RZEMIOSŁA I MŚP 2010-1

PODSUMOWANIE BADANIA POLSKICH MŚP

Barometr Europejskiego Rzemiosła i MŚP jest inicjatywą UEAPME realizowaną cyklicznie, dwa razy w roku, z udziałem organizacji członkowskich, począwszy od 2008 r. Celem badania jest ocena sytuacji firm rzemieślniczych i msp – w odniesieniu do danego minionego półrocza oraz poznanie przewidywań biznesowych przedsiębiorców na kolejne półrocze. Dane zbierane są w podziale na wielkość firm (mikro, małe, średnie) oraz sektory gospodarcze (produkcja, budownictwo, usługi), - w odniesieniu do podstawowych parametrów gospodarczych: ogólna sytuacja przedsiębiorstwa, obroty, zatrudnienie, ceny, inwestycje, zamówienia. Respondenci udzielają odpowiedzi oceniających typu: oceniam pozytywnie, negatywnie, neutralnie (0), możliwy jest również brak odpowiedzi na poszczególne pytania.

Związek Rzemiosła Polskiego zrealizował badanie w okresie: 01.08.2010 – 10.09.2010 i dotyczyło ono oceny I półrocza 2010 i przewidywań na II półrocze 2010.

Badanie zostało przeprowadzone we współpracy z izbami rzemiosła i msp oraz członkami Rady Branżowej Rzemiosła Polskiego.

W badaniu uwzględniono jedynie odpowiedzi firm o statusie msp.

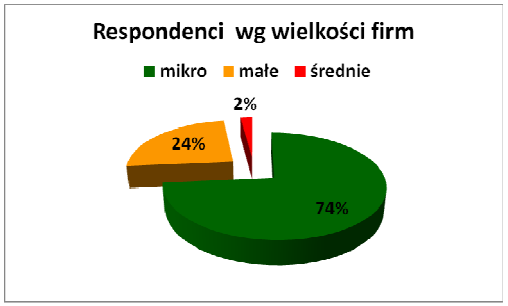

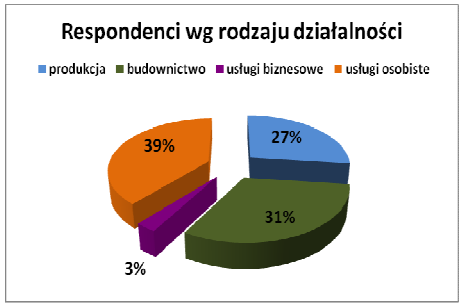

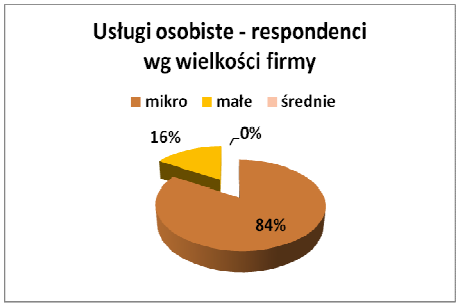

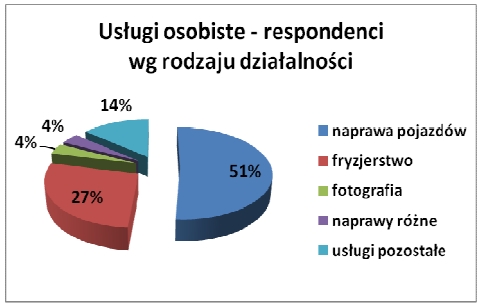

OCENA OKRESU styczeń – czerwiec 2010

PRZEWIDYWANIA NA KOLEJNY OKRES lipiec –grudzień 2010

FIRMY MIKRO (%)- styczeń – czerwiec 2010

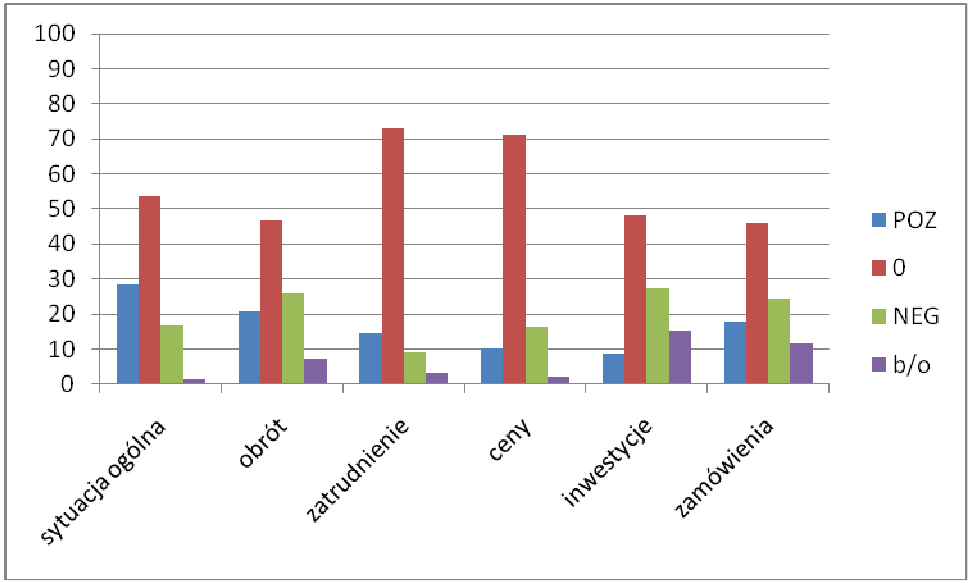

FIRMY MIKRO (%) -prognoza

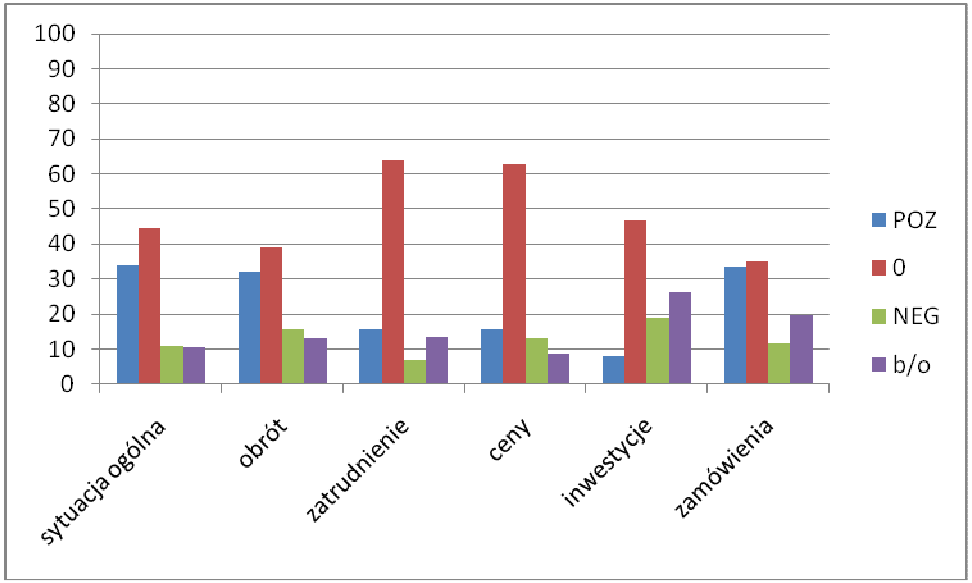

FIRMY MAŁE (%) - styczeń – czerwiec 2010

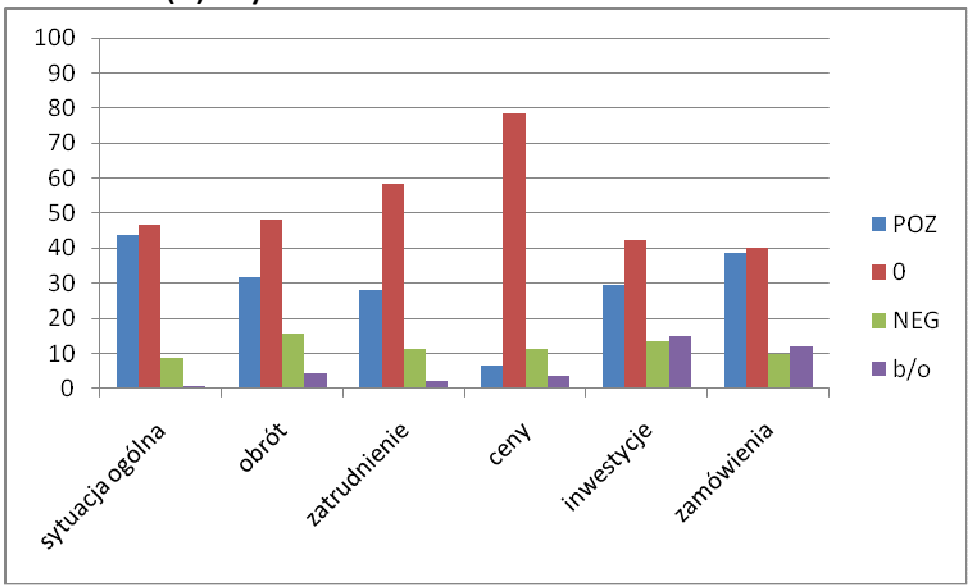

FIRMY MAŁE (%) -prognoza

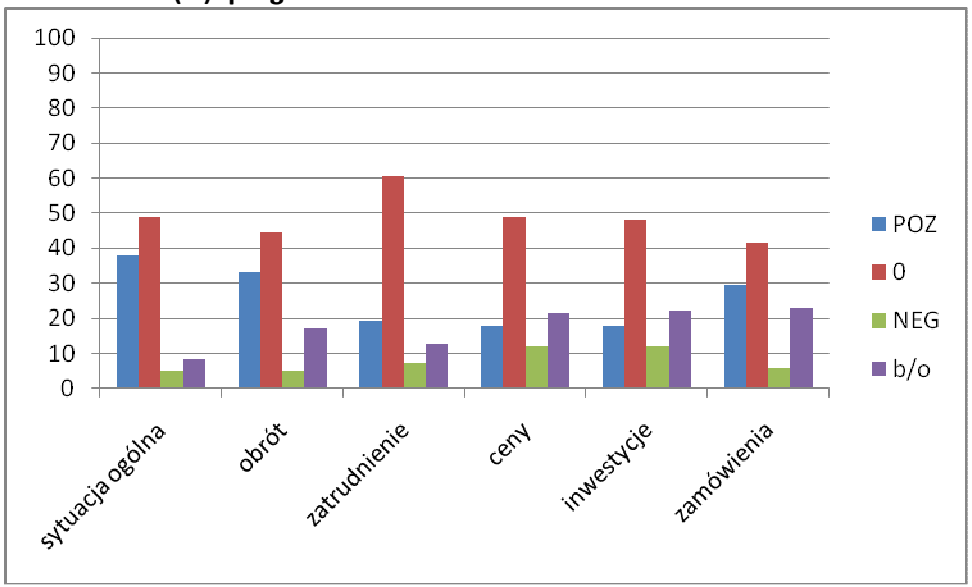

FIRMY ŚREDNIE (%) - styczeń – czerwiec 2010

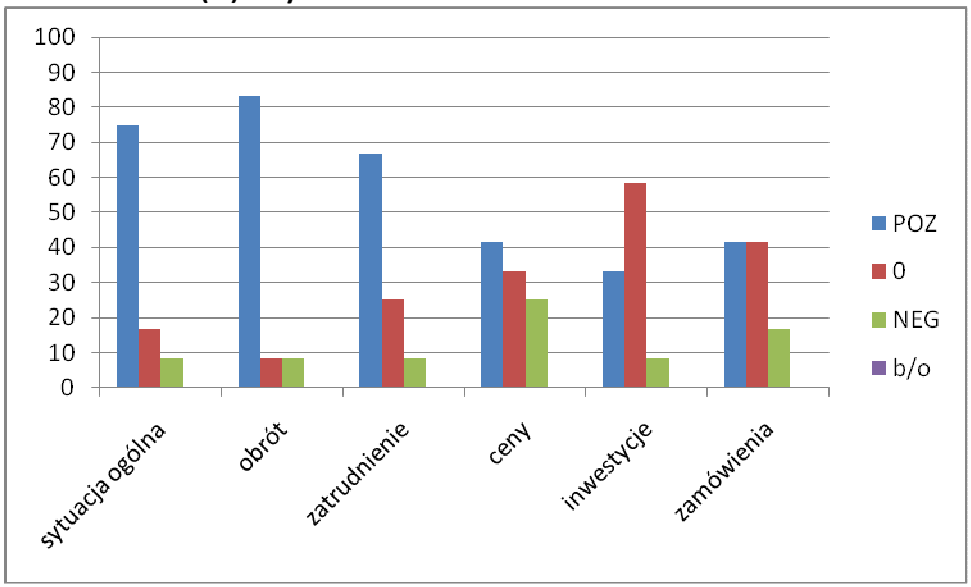

FIRMY ŚREDNIE (%)-prognoza

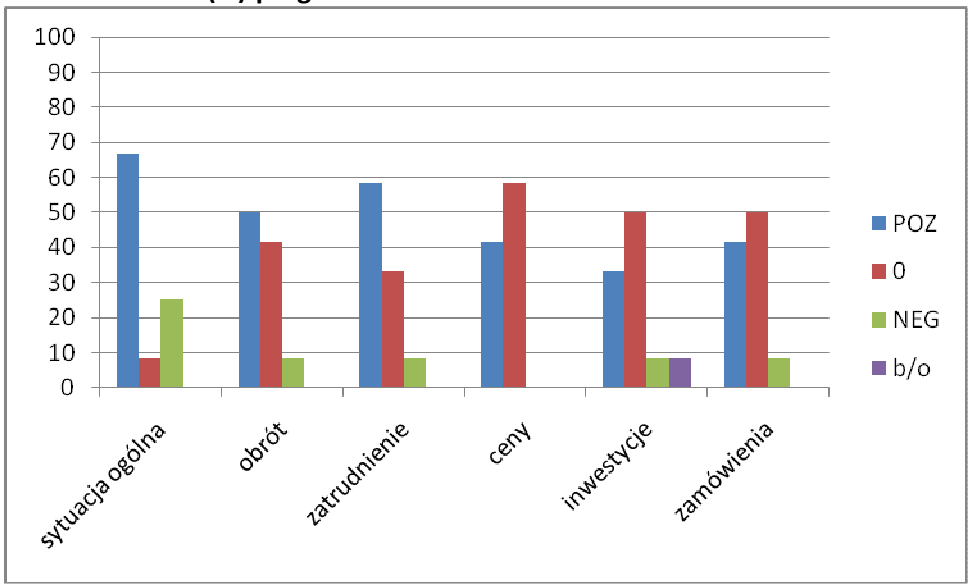

MŚP łącznie(%) - styczeń – czerwiec 2010

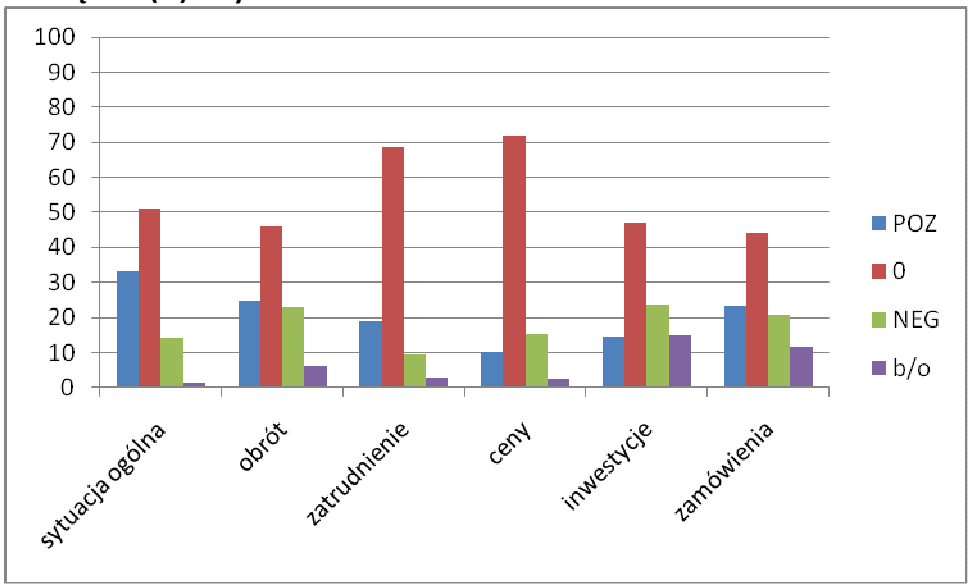

MŚP łącznie(%) -prognoza

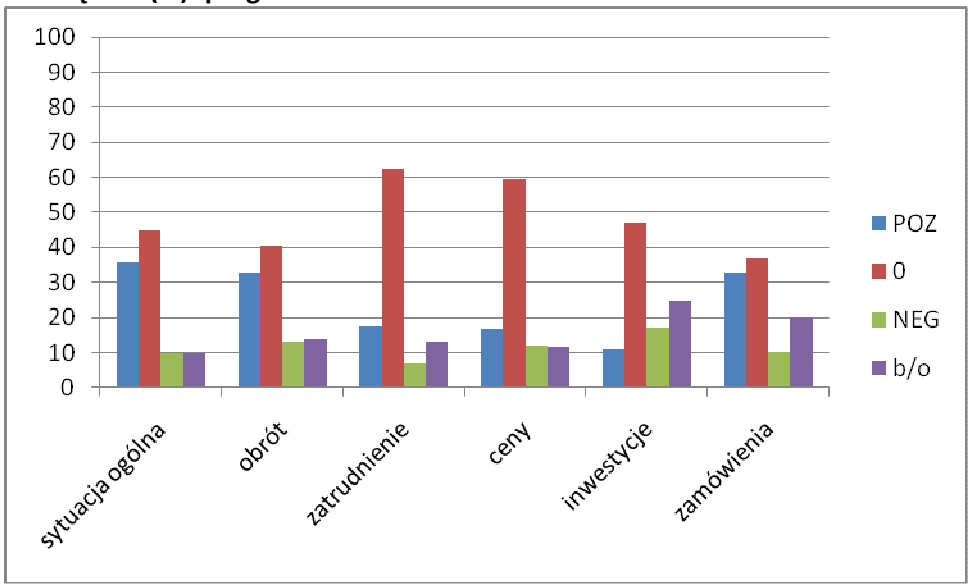

PRODUKCJA (%) - styczeń – czerwiec 2010

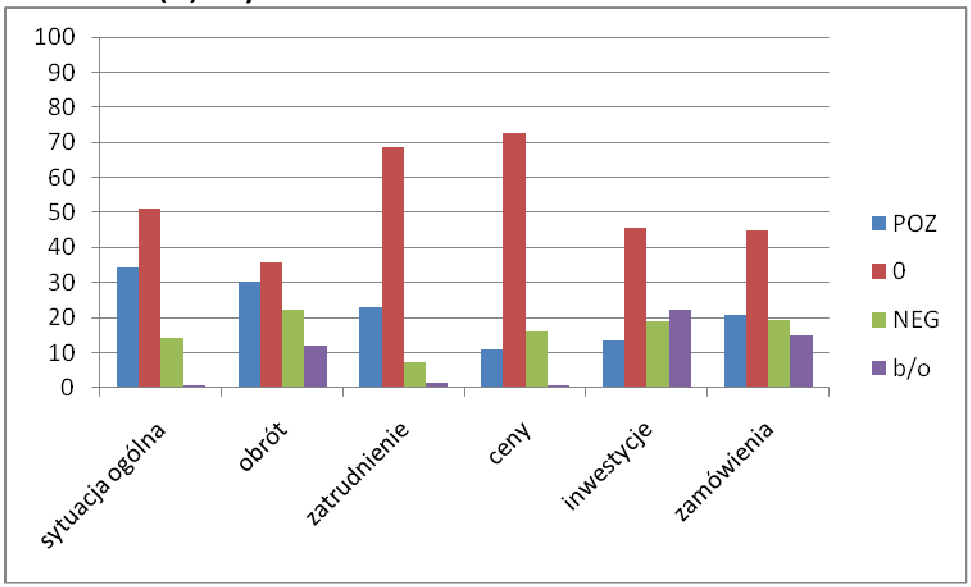

PRODUKCJA (%)-prognoza

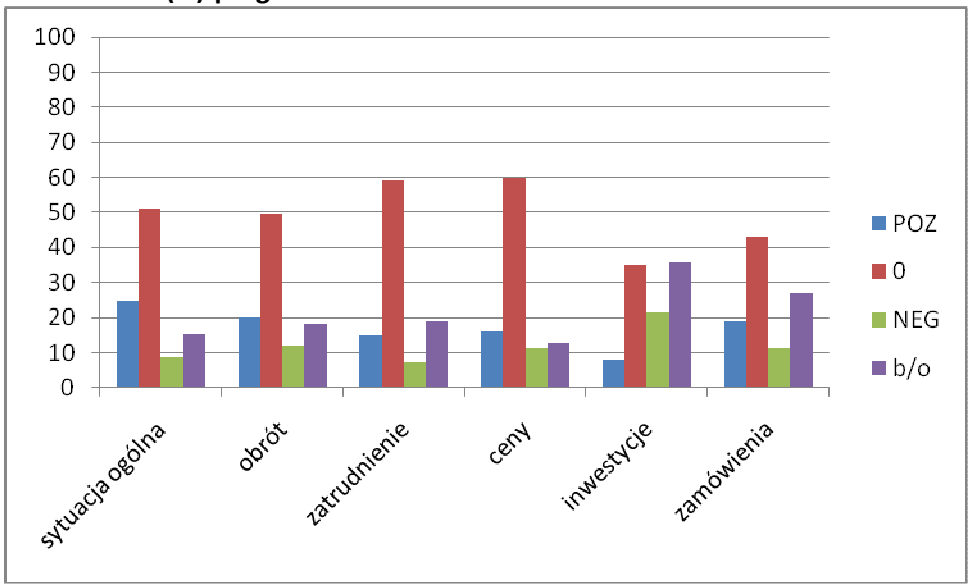

BUDOWNICTWO (%)- styczeń – czerwiec 2010

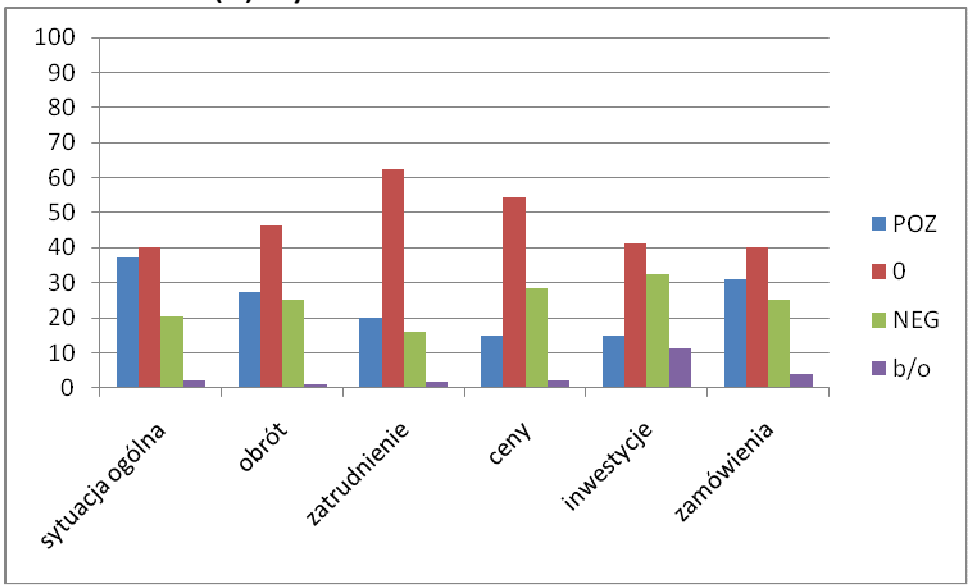

BUDOWNICTWO (%)-prognoza

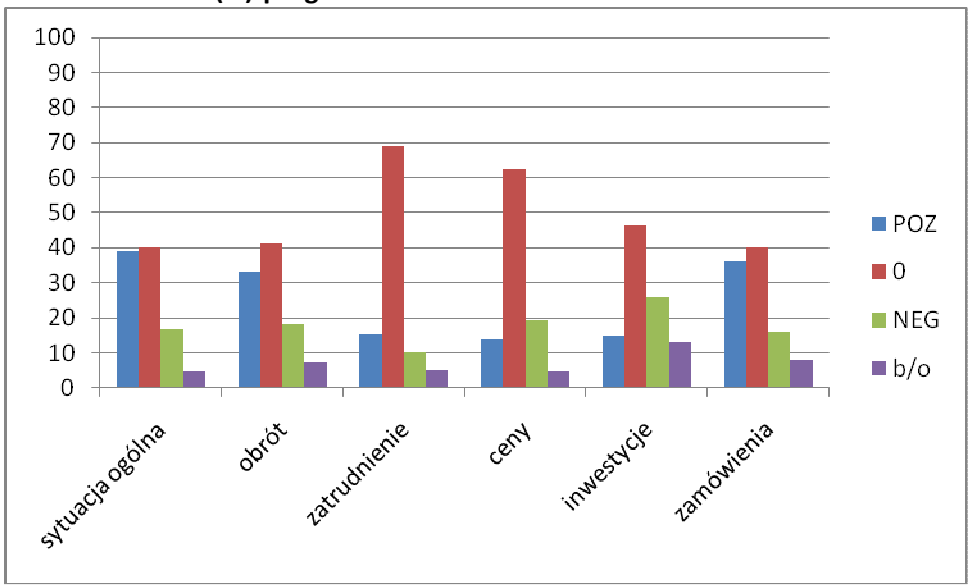

USŁUGI OSOBISTE (%) - styczeń – czerwiec 2010

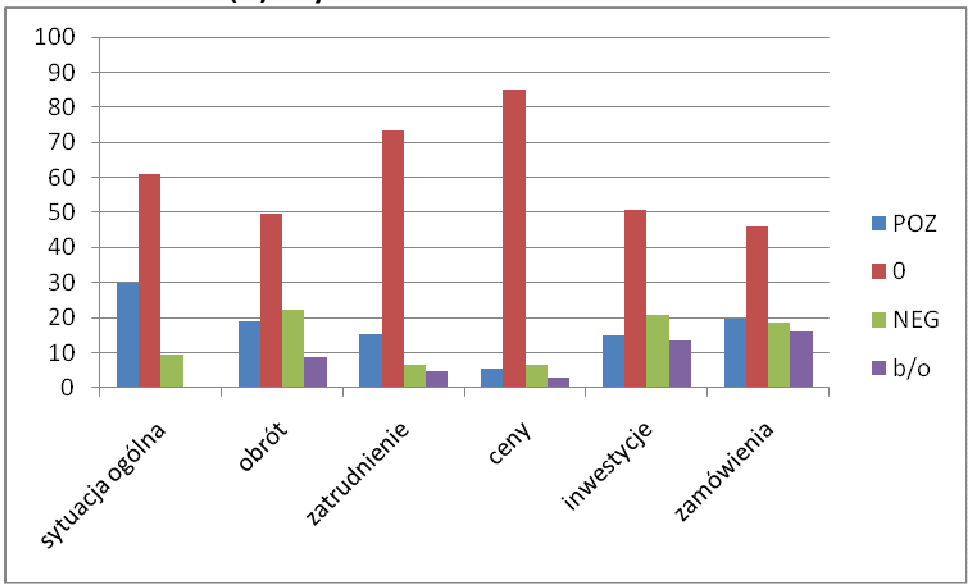

USŁUGI OSOBISTE (%) –prognoza

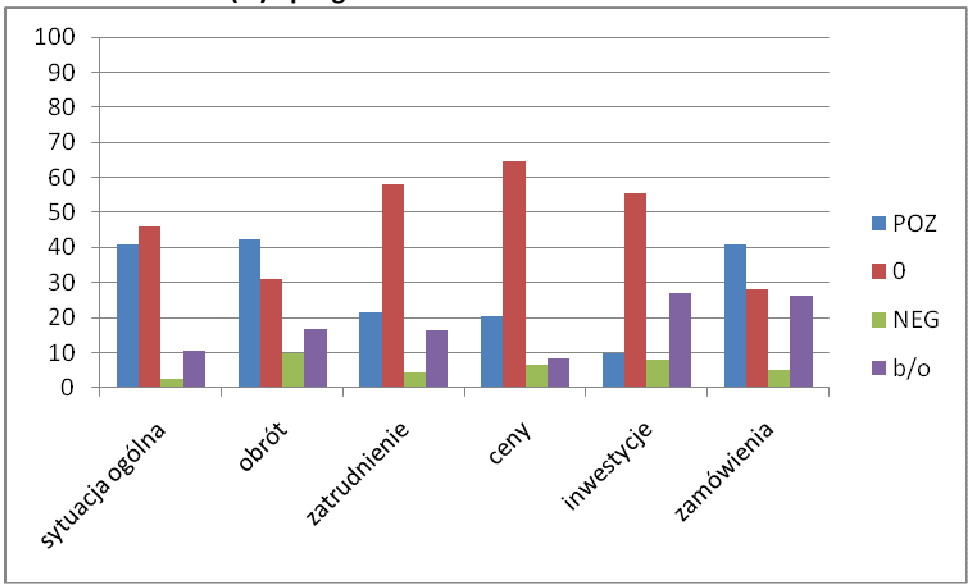

PODSTAWOWE WNIOSKI

- W odniesieniu do minionego półrocza, jak i do prognozy na kolejny okres, w odpowiedziach respondentów (mmśp łącznie) we wszystkich 6-ciu kategoriach przeważała odpowiedź <*sytuacja satysfakcjonująca/nie zaszły zmiany*>, przy czym odpowiedź ta zdecydowanie dominowała w kategoriach <zatrudnienie> i <ceny>. Tendencja ta utrzymała się w części dot. prognozy na kolejne półrocze.

- Odpowiedzi <*sytuacja dobra/wzrost*> przeważały na odpowiedziami <*sytuacja rozczarowująca/spadek*> w kategoriach: <sytuacja ogólna>, <obrót>, <zatrudnienie>, <zamówienia>.

- Odpowiedzi <*sytuacja rozczarowująca/spadek*> przeważały nad odpowiedziami <*sytuacja dobra/wzrost*> w kategoriach <ceny> i <inwestycje>. O ile w przewidywaniach na przyszłość respondenci wyrażają nadzieję na wzrost cen ich produktów i usług, o tyle nadal bardziej negatywnie niż pozytywnie oceniają szanse na inwestycje.

Głównym problemem rzemieślniczych mmśp a szczególnie firm mikro jest **brak lub niedobór środków na inwestycje i rozwój**. Jest to szczególnie niepokojące zjawisko w sytuacji, gdy oczekuje się od firm inwestowania w innowacje. Fakt, iż pomimo generalnie optymistycznego nastawienia do rozwoju sytuacji w najbliższym półroczu, nadal w kategorii <inwestycje> większość respondentów nie przewiduje pozytywnych zmian, świadczyć może o tym, że to nie tyle świadomie zaplanowane strategie defensywne w warunkach niepewności wynikającej z kryzysu gospodarczego były główną przyczyna ograniczenia inwestycji przez przedsiębiorców, ile brak środków na inwestycje wynikający ze spadku zamówień i obrotów.

- W przypadku firm mikro i małych, zarówno w odniesieniu do minionego półrocza, jak i do prognozy na kolejne, dominowała odpowiedź <*sytuacja satysfakcjonująca/nie zaszły zmiany*>. Firmy średnie, jednak, w 3-ch kategoriach: <sytuacja ogólna>; <obrót> oraz <zatrudnienie> oceniły sytuację zdecydowanie pozytywnie i oczekują również umiarkowanie pozytywnych zmian / wzrostu w najbliższej przyszłości.

- W kategorii <sytuacja ogólna> przeważają odpowiedzi <*sytuacja dobra/wzrost*> w każdej grupie przedsiębiorstw niezależnie od wielkości.

- W kategorii <obrót> firmy mikro zgłosiły więcej ocen <*sytuacja rozczarowująca/spadek*> niż ocen <*sytuacja dobra/wzrost*>; takiego zjawiska nie zaobserwowano w odpowiedziach firm małych i średnich. Jednocześnie, jednak, w przewidywaniach firm mikro na najbliższą przyszłość, dot. obrotu, odpowiedzi <*sytuacja dobra/wzrost*> przeważają nad odpowiedziami <*sytuacja rozczarowująca/spadek*>.

- W kategorii <zatrudnienie> firmy mikro i małe odnotowały zdecydowanie <*sytuację satysfakcjonującą/nie zaszły zmiany*>, firm średnie zdecydowanie <*sytuację dobrą/wzrost*>. Tendencja ta utrzymała się w odpowiedziach dot. najbliższej przyszłości.

- Znaczna część firm mikro negatywnie ocenia sytuacją dotyczącą cen, inwestycji i zamówień. O ile w przypadku <cen> i <zamówień> firmy mikro wykazują pewien optymizm, co do zmian na lepsze w kolejnym półroczu, o tyle nadal oceny negatywne przeważają nad pozytywnymi w odniesieniu do przewidywań dot. <inwestycji>.

Wśród mmśp **najlepiej radzą sobie firmy średnie**. Należy przypuszczać, że są to firmy dojrzałe, o ugruntowanej pozycji rynkowej, mniej wrażliwe na zakłócenia w otoczeniu biznesowym. Średnie firmy wykazują najwięcej optymizmu w odniesieniu do najbliższej przyszłości.

Generalnie, większość firm oceniła swoją sytuacją ogólną jako satysfakcjonującą lub w której nie zaszły zmiany i tak widzi ją również w najbliższej przyszłości. Spadek zamówień na towary i usługi , a w konsekwencji spadek obrotów, w pierwszej kolejności odczuwają **firmy mikro, niezależnie od fazy rozwoju. Wykazują większą wrażliwość na zakłócenia niż firmy małe i średnie**. Firmy małe zdradzają, jednak, niezadowolenie z cen, co może oznaczać, że mają mniejszą siłę przebicia w negocjowaniu cen z odbiorcami i /lub próbują utrzymywać klientów dzięki zamrożeniu cen.

Firmy rzemieślnicze cenią kapitał ludzki, którym dysponują. Redukcja zatrudnienia nie jest, jak można przypuszczać, traktowana jako flagowy sposób na zmniejszanie kosztów firmy.

- W przypadku **przedsiębiorstw produkcyjnych** (innych niż z branży budowlanej), we wszystkich kategoriach, w odniesieniu do przeszłości i przyszłości przeważają odpowiedzi <*sytuacja satysfakcjonująca/nie zaszły zmiany*>. Odpowiedzi <*sytuacja dobra/wzrost*> przeważają nad odpowiedziami <*sytuacja rozczarowująca/spadek*> w kategoriach: <sytuacja ogólna>, <obrót>, <zatrudnienie>. W kategorii <zamówienia> ilość obu w/w typów odpowiedzi jest porównywalna. W przypadku <cen> i <inwestycji> przeważają odpowiedzi <*sytuacja rozczarowująca/spadek*>. O ile firmy liczą na pozytywne zmiany w kwestii <cen> w najbliższym okresie, o tyle negatywne przewidywania dot. <inwestycji> dominują nad pozytywnymi w prognozie na kolejne półrocze.

- W przypadku **przedsiębiorstw budowlanych** (łącznie: produkcyjnych i usługowych) we wszystkich kategoriach, w odniesieniu do przeszłości i przyszłości również przeważają odpowiedzi <sytuacja satysfakcjonująca/nie zaszły zmiany>. Przy czym więcej przedsiębiorstw budowlanych niż produkcyjnych przewiduje pozytywne zmiany w najbliższej przyszłości. Odpowiedzi <*sytuacja dobra/wzrost*> przeważają nad odpowiedziami <*sytuacja rozczarowująca/spadek*> w kategoriach: <sytuacja ogólna>, <obrót>, <zatrudnienie>, <zamówienia>. W przypadku <cen> i <inwestycji> przeważają odpowiedzi <sytuacja rozczarowująca/spadek>. W odróżnieniu od firm produkcyjnych, firmy budowlane nie zakładają poprawy w odniesieniu do <cen> w najbliższej przyszłości. Co może oznaczać, że poprawę swojej sytuacji widzą we wzroście zamówień i obrotu.

- Przedsiębiorstwa rzemieślnicze działające w sferze **usług osobistych** wyróżniło w badaniu najbardziej optymistyczne podejście do najbliższej przyszłości. W kategoriach <zamówienia> i <obrót> odpowiedzi <*sytuacja dobra/wzrost*> przeważają nie tylko nad odpowiedziami <*sytuacja satysfakcjonująca/nie zaszły zmiany*>, ale również nad odpowiedziami <*sytuacja rozczarowująca/spadek*>. W żadnej z kategorii w ocenie przyszłości odpowiedzi <*sytuacja rozczarowująca/spadek*> nie przeważyły nad odpowiedziami <*sytuacja dobra/wzrost*>.

Analiza odpowiedzi respondentów w uwzględnieniem poszczególnych głównych typów działalności gospodarczej potwierdza, że głównym problemem polskich firm rzemieślniczych jest finansowanie inwestycji. W warunkach, gdy kapitał własny czy rodzinny nie stanowi wystarczającego, jak było przez wiele lat w przypadku firm rzemieślniczych, źródła finansowania inwestycji, niebagatelne znacznie miał i ma dostęp do kredytów. Należy, więc zakładać, że również na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych przez firmy rzemieślnicze negatywnie wpłynęło zaostrzenie warunków udzielania kredytów, a także wzrost niepewności, i pogorszenie koniunktury. Spadek popytu z pewnością wystąpił w sferze usług osobistych. Jednocześnie, środki unijne, w przypadku firm mikro i małych, a te przeważały w badaniu, nie stanowią alternatywy. Jednak, nadal wysoki stopień wykorzystania mocy produkcyjnych/usługowych oraz posiadanego kapitału ludzkiego pozwolił firmom rzemieślniczym wszystkich kategorii na dość pozytywne oceny w części <sytuacja ogólna>. Jednak w perspektywie długoterminowej, brak środków na rozwój, należy traktować jako bardzo poważne zagrożenie.

Opracowanie: Zespół Koordynacji Spraw Europejskich

W Z Ó R

A N K I E T Y

BAROMETR EUROPEJSKIEGO RZEMIOSŁA I MŚP

Ankieta dla przedsiębiorcy

Bardzo dziękujemy za czas poświęcony na udział w badaniu opinii polskich msp
realizowanym przez Europejską Unię Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz Związek Rzemiosła Polskiego
Ankieta ma charakter anonimowy. Prosimy o wypełnienie każdej z 3ech części

Część 1 DANE DOTYCZĄCE PRZEDSIĘBIORCY – RESPONDENTA

Wielkość przedsiębiorstwa[1] *Zaznaczyć właściwą odpowiedź wstawiając **X** w odpowiednim polu*		**Przynależność do sektora gospodarczego** *Zaznaczyć właściwą odpowiedź wstawiając **X** w odpowiednim polu* *Jeśli firma prowadzi szeroką działalność, sklasyfikowaną w różnych sekcjach PKD wybrać główny przedmiot działalności i zgodnie z tym wyborem udzielić odpowiedzi*	
Mikro liczba osób zatrudnionych < 10 *i* - obrót ≤ 2 mln euro *lub/oraz* - bilans roczny ≤ 2 mln euro		**Produkcja** (wg PKD: = Przetwórstwo przemysłowe)	
Małe liczba osób zatrudnionych < 50 *i* - obrót ≤ 10 mln euro *lub/oraz* - bilans roczny ≤ 10 mln euro		**Budownictwo** (w tym produkcja i usługi budowlane)	
Średnie liczba osób zatrudnionych < 250 *i* - obrót ≤ 50 mln euro *lub/oraz* - bilans roczny ≤ 43 mln euro		**Usługi** (bez usług budowlanych)	
		Jeśli jako główny przedmiot działalności zaznaczyłaś/eś **Usługi,** wówczas wpisz w polu po prawej stronie Kod PKD odpowiadający prowadzonej głównej działalności usługowej	
Główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej *Zaznaczyć właściwą odpowiedź wstawiając **X** w jednym odpowiednim polu*		**Miasto powyżej 300 tys. mieszkańców**	
		Miasto 100 – 300 tys. mieszkańców	
		Miasto 20 – 100 tys. mieszkańców	
		Miasto poniżej 20 tys. mieszkańców	
		Wieś	
		Różnie, w zależności od zamówienia/zlecenia	

[1] Przedsiębiorstwo = podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną (w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek). Liczba osób zatrudnionych dotyczy zatrudnionych na pełnych etatach, w niepełnym wymiarze godzin oraz sezonowo i obejmuje: pracowników, osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego, właścicieli i wspólników prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i uczestniczących w zysku przedsiębiorstwa, a także młodocianych pracowników zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego. Nie zalicza się do zatrudnionych: studentów odbywających praktykę zawodową oraz osób przebywających na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym.
Przy określaniu wielkości przedsiębiorstwa zachowanie progu zatrudnienia jest obowiązkowe. W przypadku pułapu dotyczącego rocznego obrotu lub całkowitego bilansu rocznego przedsiębiorstwo może przekroczyć jeden z pułapów, nie tracąc swojego statusu. Na przykład na kategorię mikroprzedsiębiorstw składają się przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 10 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 2 mln euro oraz/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 mln euro.

Więcej: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sme_definition/sme_user_guide_pl.pdf

BAROMETR EUROPEJSKIEGO RZEMIOSŁA I MŚP

Ankieta dla przedsiębiorcy

Część 2:
OCENA AKTUALNEJ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA / ZMIAN W OSTATNIM OKRESIE (styczeń - czerwiec 2010)

Dla każdego z 6-ciu ocenianych parametrów prosimy wybrać jedną z czterech możliwych odpowiedzi. Wybraną odpowiedź wstawić obok ocenianego parametru w kolumnie po prawej stronie:

Możliwe odpowiedzi:
POZ *(= dobra-e/wzrost; skrót od „pozytywny")*
0 *(= satysfakcjonująca-e / nie zaszły zmiany)*
NEG *(=rozczarowująca-e/spadek; skrót od „negatywny")*
b/o *(=brak odpowiedzi / nie znam odpowiedzi)*

1	**Sytuacja ogólna przedsiębiorstwa**		**4**	**Ceny**[2]	
2	**Obroty**		**5**	**Inwestycje**	
3	**Zatrudnienie**		**6**	**Zamówienia**	

Część 3
OCZEKIWANIA / PRZEWIDYWANIA DOTYCZĄCE SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA W KOLEJNYM OKRESIE (lipiec – grudzień 2010)

Dla każdego z 6-ciu ocenianych parametrów prosimy wybrać jedną z czterech możliwych odpowiedzi. Wybraną odpowiedź wstawić obok ocenianego parametru w kolumnie po prawej stronie:

Możliwe odpowiedzi:
POZ *(= dobra-e/wzrost; skrót od „pozytywny")*
0 *(= satysfakcjonująca-e / nie zaszły zmiany)*
NEG *(=rozczarowująca-e/spadek; skrót od „negatywny")*
b/o *(=brak odpowiedzi / nie znam odpowiedzi)*

1	**Sytuacja ogólna przedsiębiorstwa**		**4**	**Ceny**[3]	
2	**Obroty**		**5**	**Inwestycje**	
3	**Zatrudnienie**		**6**	**Zamówienia**	

Ankietę po wypełnieniu przesłać na adres: barometr@zrp.pl

Ewentualne dodatkowe komentarze respondent może dołączyć na odrębnej dodatkowej kartce.

TERMIN przekazywania ankiet mija 08 września 2010

Dodatkowe informacje można uzyskać pod telefonem: +22 5044357, 5044278,

[2] ceny rozumiane jako ceny produktów/usług przedsiębiorcy - respondenta
[3] j.w.